

דבר חודש בחודשו

בס"ד

עלון 57 – אייר 3 תשפ"ו
מתורתו של הגאון הגדול רבי יואל שוורץ שליט"א
מהדורה דיגטלית לא הודפס - בגלל המצב עד שירחם ה' שבקרוב יפתחו ישיבות בתי הכנסת
משמעות ל"ג בעמר בלי מירון של שנת תש"פ

בעולם, היה אז. (חתימת התנ"ך, תיקון נוסח סידור התפילה, יסוד המשנה).

ה. המקדש השלישי – תורת הסוד, ולפי המדרש תנחומא (פרשות נח ופקודי) יירד משמים מקדש שלישי באש משמים, הוא יאיר את תורת הסוד. ובכלל, האש שעל המזבח, היתה משפיעה שפע של תורה. לכן הסנהדרין ישיבתם הייתה קרובה למזבח (רש"י תחילת פרשת משפטים). ונפרט את הדברים ביתר פירוט.

ביאור מסירת התורה לפי סדר המקדשים

א) **בבית הראשון**, היו הנביאים עיקר מלמדי התורה, והם זכו לכתוב את התנ"ך, שהוא השלמת התורה שבכתב. והארון ולוחות האבן שמונחים בו, מורים על קביעות - כדוגמת האבן, והוא סמל להם. והארון עם הלוחות שבו, כאמור, היה מקור השפע לנביאים שהשפיע עליהם להתנבאות.

וקיום התורה הוא נס נפלא, שהתורה המצויה בידינו, כבר יותר משלושת אלפי שנה. נכתבת כל הזמן, על ידי אנשים רבים, במקומות שונים מאד, ובזמנים רחוקים מאד זה מזה. ובכל זאת, היא אותה תורה שבידי כל אחד. [נס זה, הוא דבר בולט מאד, לעומת ספרי בני אנוש, ששינויי הגרסאות בהם רבים מאד, לפעמים הן יותר ממספר המילים של המקור, ולדוגמה, להבדיל בין קודש לחול, כמו ספרים של הנוצרים שמספר הגרסאות שלו, עולה על מספר המילים של המקור].

חתימת התנ"ך שהיתה בארץ ישראל, היתה בזמן שהיו משועבדים לפרס (ורמוז מלשון ספר בהיפוך סדר האותיות), חתימה זו, הבטיחה את קדושת הנבואה. מכיוון שאז התנ"ך כבר נחתם סופית, מאז, כבר לא יכלו הנוצרים לומר, שגם ספרם שייך חלילה לתנ"ך. [וזהו כנראה הטעם שלכן אסרו חכמים בחומרה גדולה כל כך, לקרוא בספרים אחרים, שהיו קיימים אז, במיוחד את ספר בן סירא (אף שבגמרא ישנם ציטוטים ממנו. ויתכן עוד, שדווקא מפני חשיבותו, הייתה הסכנה גדולה יותר, שיטעו ויחשבו שהוא גם ספר מהתנ"ך) ואמרו שכל ספר כתוב שהיה בזמן בית השני ואינו ספר מהתנ"ך, ("הספרים החיצוניים") הוא אסור בלימוד, וההוגה בו אין לו חלק לעולם הבא, ועיקר כוונת איסור הלימוד בהם, הייתה, שלא ילמדו אותם כתנ"ך, כדי שלא יטעו ויוסיפו אותו על התנ"ך, כמו שעשו הנוצרים. (כמו שכבר ביארו זאת מהדירי ספר בן סירא שנדפס בתוך הספרים החיצוניים).

וגם תקנו אז, לכתוב את התורה בכתב אשורית, שהוא כתב הלוחות הקדוש יותר, ולא בכתב העברי הקדום, כך נשארה התורה בידינו מנותקת מהשומרונים. שספר התורה שבידם, לא רק שמכיל שינויים וזיופים, אלא הוא גם כתוב בכתב העברי הישן של בית ראשון. ועל ידי כך, נותק הקשר עמם סופית.

ב) **בבית השני** היה עיקר לימוד התורה המיוחד לתקופה ההיא, שהוא חלק התורה שבעל פה, כאמור בהיכלות דרבני ישמעאל, שעיקר הודה ותפארתה של התורה שבעל פה, היה בבית שני, שאז ערכו את דברי התורה שבע"פ בצורה מסודרת, ובאופן שהכל יוכלו ללמוד אותה. ולכן נס חנוכה היה במנורה, שכאמור למעלה, מכוחה בא השפע לתורה שבעל פה, כמו שכתב הנצי"ב בפירושו בסוף פרשת נשא, וראה שם משי"ע שכשמה רצה להתעמק בתורה שבעל פה שקיבל, היה מסתכל על המנורה.

ואולי לכן, סובבה ההשגחה העליונה, שהמלך כורש הפרסי שנתן את הרשות לבנין בית שני, ציווה להכניס בין שורות אבני המקדש קורות עץ, אף שכוונתו הייתה לרעה, כדי שיהיה קל לשרוף אותו במקרה של מרד, (כאמור ראש השנה ד') אף על פי כן

ל"ג בעמר של שנת תש"פ שבגלל הקורונה לא מתקיימת ההילולא במירון כבכל שנה

מעטים השנים שלא היו מעמדי הילולא במירון בל"ג בעומר, נציין שני מקרים: האחד בשנת תש"ח במלחמת השחרור והשני בשנת תשכ"ז בעת ההכנות למלחמת ששת הימים. שני המקרים הללו היו זמנים הראויים ומסוגלים לגאולה כידוע, וגם נוספו אז שטחים בארץ לשלטון יהודי אלא שבעוונותינו החמצנו. (יש לצרף לעניינינו גם את ל"ג בעומר של שנת תש"ה שבאותו יום כבשו את ברלין לקראת סיום השואה שהסתיימה בתאריך כ"ו אייר, שהוא התאריך שבו החלה מלחמת ששת הימים).

השנה, שבתי הכנסת סגורים אולי גם זה מרמז לזמן המסוגל לגאולה, כי לפי הרמח"ל במאמר הגאולה (והובא בגליון הקודם) זה מרמז על פתיחת השער הגדול שהוא בית המקדש, ולכן נסגרים החלונות הקטנים – בתי הכנסיות, ויתכן אם כן מה שהשנה לא יחגגו את הילולת הרשב"י במירון זה גם כן מטעם דומה, שמקומות הפרטיים שהאירו עד עתה נסגרים לקראת פתיחת השער הגדול – ביהמ"ק שיבנה במהרה בימינו אמן. הדברים יתבארו לפי מה שיבואר להלן, בטעם הענין של המדורה שמדליקין על קבר רשב"י, ואשר משם התפשט מנהג זה לשאר מקומות. וכן את הסיבה לשמחה העצומה בכל שנה בל"ג בעומר על קבר רשב"י, שמובא שהאריז"ל נהג בשמחה זו, ובתקופה זו רשב"י נגלה שם בהקיץ, ומסופר שרשב"י אף יצא מקברו לרקוד עם האריז"ל ועם בעל ספר החרדים רבי אליעזר אזכרי. וכן הקפיד על מי שאמר שם נחם, והארי"א אמר בשמו שיאמר לו למה הוא אומר נחם ביום שמחתו, ולכן יהיה הוא בנחמה בזמן קרוב, וכך היה שבתוך חודש מת בנו הגדול, וקיבל עליו תנחומים.

ביאור הדברים הוא על פי מה שהאריך רבנו בסדר גילוי לימוד התורה על כל חלקיה, שהם תורה שבכתב, תורה שבעל פה ותורת הסוד. (וראה בארוכה ב"קונטרס עניני ל"ג בעומר" של רבינו), התורה נלמדת בכל דור, בארבע צורות הפרד"ס - א. פשט. ב. רמז. ג. דרש ד. סוד. והם תוספת על לימוד התורה של הדורות הקודמים.

נתנית התורה, היתה למשה רבנו בסיני, ולאחר מכן באוהל מועד. ולדורות הבאים, נתגלה מה שניתן למשה בסיני ובאוהל מועד, בשלושה שלבים עיקריים, שהם שלושת בתי המקדש. לכן מתפללים בכל יום **ישיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך**, כי לימוד התורה שייך לבית המקדש שהיה מקום לתורה.

וסדר התגלות חלקי התורה לעולם. א. בהר סיני, ב. אוהל מועד. ולדורות: מקדש ראשון – תורה שבכתב: - נביאים וכתובים, הנבואה, באה לנביאים מכח הארון – וביאר מהר"ל שזה רמזו במילת = אור (נ) וככתוב (משלי ו' כג): **"כִּי יָרַב מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר"**

ומהמנורה, בא כח תורה שבעל פה, [כתוב (תהלים קי"ט קל') : **"פְּתוּ דְבַרְיָה יְאִיר מִבֵּין פְּתָיִים"**, לכן בפסוקים של כל תחילת ספר בחומש, יש בכל אחד מהם, בפסוק הראשון של הספר מספר מילים שהוא כנגד אחד מענייני המנורה: קנים, כפתורים, פרחים, גביעים, גובה המנורה, למשל בפסוק בראשית שבע מילים כנגד הפרחים, שמות אחד עשרה כנגד הכפתורים].

מקדש שני – עיקר תורה שבעל פה: בתקופה ההיא, היה עיקר ההארה והתפשטות תורה שבעל פה, שעיקר ההתפשטות שלה

מפי רבו, כל זמן שלא יבין הסוד, אפילו הפשט אינו ברור בידו, וכמו שכתוב בזוהר פרשת משפטים.

עוד נאמר בזוהר (במדבר דף קע"ד): שאין מילה בתורה, או אפילו אות אחת בתורה, שאין בה סודות חשובים! ובזוהר (במדבר רמ"ד) גם נאמר: "רבני המשנה והאמוראים שבכל התלמוד סידרו את דבריהם על פי סודות התורה". ומי שחושב שסיפורי התורה הם רק פשוטם של דברים - עונשו גדול, כי כולם הם לבושים לסודות עמוקים. שהרי גם בני אדם מסוגלים לכתוב סיפורים נאים, אלא התורה הנגלית, היא לבוש לסודות עמוקים. ובזוהר (שמות רי"ח) נאמר: אין לך שום מצווה שלא תלויים בה סודות עליונים.

סיבה אחרת לביטול ההילולא השנה מה שקרה בל"ג בעומר שנת תשע"ז

בשנה זו, חל ליל ל"ג בעומר במוצאי שבת, וכידוע, ההדלקה במירון מושכת אליה מאות אלפים, והיא מצריכה הכנה רבה של אנשי ביטחון ותחבורה, ולא רצו הממונים על ההדלקה, לדחות את ההדלקה ליום ראשון לפנות ערב, כבקשת הרב הראשי יצחק יוסף שליט"א, בכדי למנוע חילולי השבת שעלולים להיגרם, בהבאת הוטרסים ונהגים למערך התחבורה ועוד. ודחו את ההדלקה רק עד אחר חצות. לעומת זאת, משרד החינוך דחה את חופש ל"ג בעומר ליום שני, כדי לאפשר את המדורות ליום א' במקום מוצאי שבת. ואכן הרבה מדורות של אנשים שצייתו לרבנות הודלקו ביום ראשון.

אולי לכן הייתה תגובה אלוקית על כך! והיא: ביום העצמאות של אותה שנה - שגם אותו דחו ביום, כדי למנוע חילול שבת, [אילו יום הזיכרון היה מתחיל במוצאי שבת]. שבחידון התנ"ך הנערך בכל שנה ביום העצמאות, זכו בכל השנים [שלושים שנה שכבר נהג החידון הזה] רק אנשים דתיים להיות חתני התנ"ך. והשנה לראשונה, זכה חילוני להיות ראשון והיה לחתן התנ"ך. והיה זה, כאילו איתות משמים, שחלילה החילונים טובים מאתנו במצוות. שהם דחו את יום העצמאות ואת המדורות שלהם, ואת המדורות שלנו לא דחינו. ואדרבה, מה שמשרד החינוך דחה את החופשות בבתי הספר ליום שני כדי למנוע הדלקות במוצאי שבת. גרם אצל חלק מאתנו התמרמרות על כך, כי זה מיעט את האפשרות של תחבורה סדירה למירון! משום שביום החופש של ל"ג בעומר, התחבורה שמסיעה בכל יום תלמידים לבתי הספר, היתה מופנית להסעה למירון.

רמז לאמור השנה בגלל הסגר למניעת התפשטות המגפה אין תחבורה ציבורית מיום ששי עד יום ראשון. ואם סגירת בתי הכנסת סימן לגאולה הרי שמירת השבת חמורה עוד הרבה יותר, ויש לעשות חשבון בעניין וגם בשימוש יתר בחשמל הגורם לתוספת חילול שבת בחברת חשמל, לכן עשיית גנרטור לשבת הוא דבר חיוני ביותר.

השערה לסיבה הגורמת לעיכוב פתיחת ישיבות

בגמרא שבת ל"א כתוב שיראת השמים היא האוצר שבו משתמרת התורה, משל לאומר העלה לי כור חיטים ואם לא העלית עמו קב חומטין (הוא עפר המשמר את התבואה מתולעים), טוב יותר אם לא העלית כך גם תורה בלי יראת שמים, עיכוב הפתיחה, אולי מרמז על חיוב לעשות בדק בית על סדרי לימוד המוסר בישיבות וכן סדר ההלכה למעשה, ואף שהתורה עצמה היא תבלין ליצר הרע וכן אמר הקב"ה: הלואי אותי עזבו ותורתו שמרו שהמאור שבתורה מחזירם למוטב. בכל זאת צריך להוסיף ללמוד בספרי היראים לעורר האדם ככתוב במשנה ברורה סי' א'.

ביאור הפיוט "בר יוחאי נמשחת אשריך" שחיברו רבי שמעון לביא ממגורשי ספרד בשנת רנ"ב

הפיוט עוסק בענייני קבלה נשגבים, ובגלל זה, היה אחד מגדולי ישראל [רבי יוסף יוזפא בעל יוסף אומץ] שלא שר את השיר מפני

היה רמוז בזה ענין בעל משמעות חשובה, כי סמל התורה שבעל פה, היא הנטיעה, כאמור (חגיגה ג' ב'): "דברי חכמים כמסמרות נטועים... מה נטיעה פרה ורבה אף דברי תורה פרים ורבים". וגם ככתוב (משלי ג' יח): "עין זויים היא למחזיקים בה...". ואין ספרים בעולם כדוגמת ספרי הקודש שלנו. שכל ספר תורני הנלמד בקרב הציבור, צומחים עליו תוספות, והללו, בשונה מכל ספר אחר, נדפסים באותו הדף, והרבה פעמים על התוספת עצמה, באות תוספות, ואף הן מודפסות באותו הדף!

לדוגמה: על רש"י בחומש, ישנה באותו עמוד - תוספת של שפתי חכמים! על המגן אברהם שנדפס בצדי השולחן ערוך, באותו עמוד, נדפס גם מחצית השקל, המוסב על דברי המגן אברהם. והדבר בולט במיוחד בחיבורי הרמב"ם ורבי יהודה הלוי, שהחלק התורני שכתב הרמב"ם, מלווה כל הזמן בחיבורים חדשים, וכבר מאות חיבורים נכתבו עליהם. לעומת ספרי הרפואה שלו! כמו כן, ספרי השירה של רבי יהודה הלוי, נדפסים בכל פעם, כמעט כמו בפעם הראשון. לעומת הכוזרי שחיבר - שמתמלא פירושים ופירושי פירושים.

ג) **הבית השלישי**: מכוחו יהיה גילוי תורת הסוד. ככתוב (פסחים ג) על הפסוק (זכריה יד' ו'): "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא יְהִיֶּה אֹרֶךְ יָמִים וְקָצָאוּן" - דברים שבעולם הזה הם יקרים, היינו, שקשה להשיגם, יהיו קפואים = צפים על פני השטח וקל יהיה להשיגם. היינו, דברים שבימינו הם עדיין סודות התורה ורק יחידי סגולה זכו לדעתם, לעתיד לבוא, הם יהיו גלויים וקלים להשגה. ורמח"ל בחיבורו דרך עץ החיים כתב: שהתורה שנמשלה לאש, היא גם כמו האש בגחלת, שגם אם היא נראית עמומה, אחר שמלבים אותה, היא מוציאה להבה, כך בדברי התורה גנוזים אורות, היוצאים לפועל על ידי הלימודים, ובמיוחד זה אמור על סודות התורה הגנוזים בתורת הנגלה.

וכיוון שניתנה רשות משמים לאר"י ז"ל לגלות סודות תורה, המבארים את הסודות שקיבלו הקודמים לו, (במיוחד את ספר הזוהר), הרי זו הוכחה, שאז החלו ניצני אחרית הימים, כמו שנאמר (זוהר ויקרא) שעתידי הקב"ה לגלות סודות עמוקים של התורה בזמן המשיח, ולכן היה זה בצפת - שהגימי שלה 570, שווה לגימי של המילה תקע - שהיא המילה הראשונה בתפילת: "תקע בשופר גדול!"

כיון שארץ ישראל במהותה, מסמלת את אחרית הימים יותר מחוץ לארץ, ועוד יותר בימינו, שזכינו והיא כבר הפכה להיות מרכז התורה בעולם, לכן לימוד הקבלה בה יותר נפוץ! וגם השמחה בגילוי הסודות על ידי רשבי"י, במיוחד ביום פטירתו שהיה בל"ג בעומר היא גדולה יותר בארץ, ובנוסף לכך, קברו של רשבי"י הוא בארץ, והמוני בית ישראל עולים להשתטח עליו. וכן המדורות בארץ הן זכר לתורת הסוד שנתגלתה על ידו במיוחד ביום זה. וכמו שנתבאר שתורת הסוד שנמשלה לאש שבגחלת רומז לחלק הסוד שעיקרו מתגלה באחרית הימים.

השמחה המיוחדת בל"ג בעומר

השמחה - היא משתי סיבות עיקריות: א. **שמחת התורה**: ככתוב (תהלים י"ט ט'): "בְּקִוְיֵי ה' יִשְׂרָאֵל, מִיִּשְׁמֵינֵינוּ-לָבֹד...", ופנימיות התורה, היא מדרגה גבוהה יותר בלימוד התורה. ב. **שמחת אחרית הימים** ככתוב (תהלים קכ"ו ב'): "אֲזַי יִקְרָא יִשְׁחֹזֵק פִּינֵנוּ וְקִשְׁוֵנוּ רַחֵם..." וזו גם סיבה פנימית המושכת רבים כל כך, לעלות על קברו ביום זה.

חלק הסוד שבתורה, נקרא פנימיות התורה, ואף מכונה "נשמת התורה"! ומורגל היה בפי הגר"א לומר: "שאינ בכל הש"ס, אפילו הלכה אחת, שתובן על בוריה, מבלי שיבין האדם את הסוד שעליו נוסדה ההלכה ההיא, וכמו שהעיד עליו, תלמידו הגאון רבי מנחם מנדל משקלוב, בפירוש ספר משלי (ב' ט') ששמע

"בר יוחאי, מושב טוב ישבת, יום נסת, יום אשר ברכת, במערת צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך".

קטע זה, מבאר שגדולתו נבעה, מהיותו במערה: מושב טוב ישבת - שהיה זה לטובה גדולה, יום נסת יום ברכת, - כפל לשון כדרך הפייטנים. או כמו מי שפירש, שזה מורה על שני מקומות המסתור שלו, שתחילה הסתתר בבית המדרש, וכשגברה הגזרה נאלץ להסתתר במערה. והמערה הייתה לו סיבה לגילויי האלוקות שזכה להם שם, והיה זה גם כמו שהיה למשה רבנו, שעמד בנקרת הצור בהר סיני, שם ראה כביכול את אחורי ה'. והמקובלים אמרו שבנשמת רשב"י היה ניצוץ משל נשמת משה רבנו. והדבר רמוז בכתוב: "עלית למרום שבית שבי" שבח שנאמר על משה רבנו. המילה שבי"י היא נוטריקון שמעון בר יוחאי.

בר יוחאי, עצי שיטים עומדים, לימודי ה' הם לומדים, אור מופלא, אור היקוד הם יוקדים, הלא המה יורוך מוריך

קטע זה מורה, על חידושי התורה שיש לחדש בתורה שבעל פה, שהיא כנטיעה הצומחת ללא הרף, כמו כל ספר תורני שעם ישראל לומד אותו, שבאים עליו באותו עמוד פירושים והוספות. לדוגמה: המשנה, נוספה עליה הגמרא על הגמרא פירושים ובעיקר פירוש רש"י, שעליו מגיעים התוספות, ועליהם המהרש"א והמהר"ם, ועל המהרש"א הקרני ראם, ועליו הוראת שעה. וכמו זה בשאר הספרים.

הקרשים במשכן שהיו מעצי השיטים, היו עומדים דרך גידולם, לומר שהקדושה גדלה והולכת, ורשב"י אמר שלומדים מזה גם, שאין המצוות מתקיימות אלא דרך גידולם [לכן נוטלים את ד' המינים רק דרך גידולם, להורות- שמצווה גוררת מצווה].

והתורה, גם היא כאמור, צומחת כעץ. וכן נמשלה התורה לאש ולגחלת, שגנוזה בה שלהבת, המתגלה אחר שמניפים עליה רוח במניפה או במפוח. כך גם בלימוד מגלים את אורות התורה הגנוזים (הרמח"ל בדרך עץ החיים). וזה אור המופלא. יקוד היוקדים. וגם התלמידים הם מורים, כאמור "ומתלמידי יותר מכולם". וגם, שזכה שתלמידיו, נהיו מורים על פי דרכו, שהרי הזוהר, נמשך חיבורו במשך כשלוש מאות שנה.

בר יוחאי, ולשדה תפוחים, עלית ללקוט בו מרקחים, סוד תורה כציצים ופרחים, נעשה אדם נאמר בעבורך

קטע זה בא לומר, על חלקו בתורת הסוד. "שדה תפוחים" הוא מושג בקבלה [גם רמז לנגן עדר]. שזכה רשב"י ללקט יסודות קבליים חשובים - מרקחים! [בשמים הם סמל לדברים רוחניים כי מריח טוב נהנית רק הנשמה] והוסיף עליהם ביאורים, כאילו קישטם בפרחים וציצים. ולכן "נעשה אדם" שהמילה "אדם" היא כינוי לאדם השלם, כמו שהוא דרש "אתם קרואים אדם, ואין אומות העולם קרואים אדם". והם מכונים רק איש ולא אדם, כי אין להם תורה שתשלים אותם. ובמיוחד הוא מסמל את אדם השלם, שהרי אמר (שבת לג' ב'): " בני די לעולם אני ואתה" ועוד אמר: "אם יש בעולם רק שני בני עלייה הוא ובנו עימהם". ועיקר הבריאה נבראה למען אדם השלם, כאמור בראשית ברא אלוקים - בשביל הראשית = היא התורה ובשבילה נברא העולם, וגדלותו בתורה, היא סיבה מספקת שהעולם יברא בזכותו.

עומקו. אבל השיר התקבל בכל ישראל, לשורר אותו לפחות בשבת שלפני ל"ג בעומר ובל"ג בעומר. ויש שמשוררים אותו בכל שבת, ובשמחות כמו ברית מילה. הרבי מבעלזא הראשון הסביר, מדוע השיר התפשט בכל הציבור, כי מי שהוא בעל נשמה כללית, שיריו מתקבלים בכל הכלל. והרי זה כמו פיוט **לכה דודי**. ופיוט **יה-ריבון עולם**, והדומים להם. כי מחבריהם היו בעלי נשמות כלליות.

שאלה שעדיין דורשת פתרון, הוא הכינוי "בר יוחאי" שהוא שם אביו המופיע בפיוט ולא שמעון כשמו. והנה, כינוי לאדם על שם אביו, לרוב נחשב לפחיתות כבוד - כהדגשה, שהוא עדיין לא ראוי לכבוד מלא בזכות עצמו. וההסבר שרצו לומר שהיותו ומחבר הפיוט גם שמו היה שמעון, לכן בחר לכנותו בשם אביו. אינו מתקבל, ובמיוחד, כי קיים עוד פיוט לכבוד הרשב"י, שחיבר ה'בן איש חי' וגם הוא משתמש בשם בר יוחאי, וכל בית בפיוט מסתיים במילים: "אדוננו בר יוחאי".

ויתכן אולי, שסיבת הדבר היא: שהשם שמעון היה נפוץ והשם בר יוחאי הוא ייחודי, לכן בחרו בשם זה, שמסמל אותו בדווקא שידעו שמדובר ברשב"י. וכן הרמב"ם מכונה בעולם הגדול, בשם מיימוני, וכן הרמב"ן בשם נחמני. ולא בשם משה שהוא שם נפוץ. (ואולי יש כאן רמז שלא הכירו כל כך את גדלותו של הרשב"י, כמסופר בירושלמי סנהדרין א' ב', אמר לו רבי עקיבה: "דיין שאני ובוראך מכירין כוחרך").

"בר יוחאי נמשחת אשריך, שמן ששון מחבריך"

הבית הזה שמזכיר את גדלותו המיוחדת, בין שאר חבריו, מיוסד על הכתוב (תהלים מ"ה ח'): "...בְּשֵׁיטָה אֱלֹהִים אֶלְהֵיךָ שִׁמּוֹן וּמַלְכֵי בֵּית דָּוִד. הַשֶּׁמֶן שִׁיּוּחַד לְכַךְ גַּם הוּא שִׁמַח, בְּאִשֶׁר הוּא נִמְשַׁח בְּעִיקָר עַל צְדִיקִים. וְזֶה כְּמוֹ הַנְּאֻמָּה (חגיגה י"ב א') עַל אֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים, שֶׁשִּׁמַּח עַל כֵּךְ שֶׁנִּגְנַז לְצְדִיקִים. כְּכַתּוּב (משלי יג' ט'): "אֹר צְדִיקִים יִשְׁמְזַז...". יש מפרשים שמילת ששון מרמזת על נבואה, ובזוהר כתוב שזה מורה על הקב"ה. לפי זה, הקטע הזה, בא לבאר את גדלותו מיתר חבריו. שזכה כאילו נמשח בשמן המשחה, ובתורתו ישנן הרבה דברי נבואת העתיד. עוד רמז על בשמן המשחה נמשחו גם כהנים גדולים. והכהן תפקידו ללמד תורה. ואמרו בבא קמא לח' א': "אפילו נכרי שעוסק בתורה הוא ככהן גדול". וכן מלכים מבית דוד נמשחו בשמן המשחה. והלומד תורה לשמה, זוכה לכח מלכות כאמור אבות (פרק ו'). וכן אמרו (גיטין ס"ב): "מאן מלכי רבנן!", שנאמר (משלי ח' טו'): "בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ...".

השמן הוא סמל לחכמה, כמו שאמרו (סוף הוריות) ששמן זית מחזיר לימוד שנשכח שבעים שנה. ובגמרא (מנחות) הסבירו שבתקוע מצויים חכמים, כי שם מצוי הרבה שמן זית. ובית זה בפזמון, מבאר בכך, את גדלותו שהייתה יותר משל חבריו. וכפי שהוא עצמו, דיבר על כך (סנהדרין צז) שהוא ובנו מבני העלייה המועטים.

"בר יוחאי, שמן משחת קודש נמשחת ממידת הקודש, נשאת ציץ נזר הקודש חבוש על ראש פארך"

גם קטע זה בא לבאר את גדלות רבי שמעון, על משקל מה שאמרו בבא קמא לח' א': "אפילו נכרי שעוסק בתורה הוא ככהן גדול!" והכהן הגדול היה נמשח בשמן המשחה, וכאן הוסיף שגדלותו של רבי שמעון היא מקדושתו, והציץ של הכהן גדול הוא נושא העוונות של טומאת המקדש, וזה מרמז על מה שאמר רשב"י (סוכה מ"ה ב'): "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין". ואכן הקשת לא נראתה בימיו, כי זכותו הגנה על הדור. התפילין הם פאר וכמו כתר, לרמז - שזכה רבי שמעון לכתר תורה במדרגה גבוהה ביותר. וכמבואר בחז"ל שמי שמניח תפילין נחשב כלומד תורה.

שלושת קווי השני: הוא חיבור קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל] והבין את סוד חידוש העולם שמתחדש בכל יום, וכן בכל

פעם ישנם צירופי הוייה אחרים. והוא אף הוסיף חידושים משלו – מחדש חדשים.

בר יוחאי, יוד חכמה קדומה, השקפת לכבודה פנימה, שלושים ושתיים נתיבות ראשית תרומה, את כרוב ממשח זיו אורך.

גם קטע זה על השגותיו בחכמת הקבלה. "יוד חכמה קדומה" – מסתבר שזה אמור על עשר הספירות המבארות את ההשתלשלות של הבריאה. השקפת לכבודה פנימה – שזכה להיכנס לתוך החכמה, בניגוד למה שנאמר (חגיגה ט"ו א'): על בן זומא שהתבונן באחת הסודות של מעשה בראשית. ואמר על כך רבי יהושע: "עדיין בן זומא מבחון". ספר יצירה מתחיל במילים אלו: "בשלושים ושתיים נתיבות פליאות חכמה חקק ה'... וברא את הבריאה, ובראשית ברא אלוקים בשביל 'ראשית' וביניהם התרומה ראשית דגנך. המילים "את כרוב ממשח זיו" אמורים (יחזקאל כח, יד) על חירם מלך צור וכוונתם שם היא, על איש המעלה שגדול בחשיבות המגן בסיכוך כנפיו על עמו (מצודות דוד). ויש לפרש זאת גם כאן, שמתאר את אור תורתו שמגינה עלינו. כמו שאמר (סוכה מ"ה ב'): "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין".

בר יוחאי, אור מופלא רום מעלה יראת מלהביט כי רב לה תעלומה ואין קורא לה נמת עין לא תשורך

גם קטע זה, שוב עוסק במעלת השגתו את תורת הסוד, [אור מופלא הזוהר – אור בגימ' רז], ושהוא שלא כבן עזאי ואחרים שהציצו ונפגעו, אלא הוא כרבי עקיבא, שהיה ניהר מלהביט במקום שכינה כאמור רש"י (חגיגה טז, א) שלכן רבי עקיבא נכנס לפרדס ויצא בשלום. וכאמור גם במשה (שמות ג' ו'): "...ויסתר משה פניו כי ירא מזהבית אל האלהים" וגם ככתוב: "כי לא יראני האדם וחי". וקיים "במופלא ממך אל תדרוש" (חגיגה יג א').

בר יוחאי, אשרי יולדתך, אשרי העם הם לומדך ואשרי העומדים על סודך, לבושי חושן תומיך ואוריך

אשרי יולדתך, או שהפייטן מגלה, כי זכות אמו תרמה לגדלותו, כמו שהיה אצל רבי יהושע בן חנניה. או כוונתו להפך, שזכותו של רבי שמעון הועילה לאמו. אשרי לומדך – שאפילו רק קריאה בספר הזוהר מועילה לנשמה. ומי שזוכה עוד יותר – להבין את סוד הדברים, הם מאירים לו, כמו האורים ותומים. וכמו שהבאנו למעלה בשם הגר"א, שמי שאינו יודע סודות התורה, אז גם הנגלה אינו ברור לו.

על המדף: קונטרס ענייני לגי בעומר

יצא לאור עלונים ממספר 1 עד מספר 50 בכריכת ספר. ניתן להשיג בחנות "יש ניסוי" (סריגת יואל), רח' מלכי ישראל 1, ירושלים. טל' 02-538-3955

בר יוחאי, נאזרת בגבורה, ובמלחמת אש דת שערה, וחרב הוצאת מתערה, שלפת נגד צורריך

קטע זה מורה, על מלחמתה של תורה, כאמור (תהלים מ"ה ב-ח). "אומר אני מעשי למלך: לשוני עט סופר מהיר... חגור חרבך על ירך גיבור הודך והדרך וחדרך צלח ורכב על דבר אמת ועונה צדק ותורתך נוראות ימינך. חיצוך שנונים עמים תחתיו יפולו... אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלוקים אלוקים שמן ששון מחברריך... רבותינו פירשו שהדברים נאמרו, על מלחמתה של תורה. שתלמידי חכמים שמתווכחים בהלכה זה עם זה נראים כאויבים בשער. וחיצים הם התלמידים, שנאמר "כחיצים ביד הגיבור כן בני הנעורים".

יתכן וכאן יש גם רמז לויכוח, שבו חלק רבי שמעון על רבי יהודה, בתיאור מעשה רומא, שלא חשש לומר את דעתו נגדם, אף שהסתכן בכך, וכמו שאכן קרה שרדפו אותו בגלל זה. וזה – חרבך שלפת נגד צורריך – הרומאים.

בר יוחאי למקום אבני שיש, הגעת לפני אריה ליש, גם גולת כותרת על עיש תשורי ומי ישורך.

קטע זה בא לתאר את גודל הישגיו בתורת הסוד! אבני השיש – הם עניין גבוה בקבלה כמו שאמר רבי עקיבא (חגיגה י"ד ב') לאלו שרצו להיכנס לפרדס: שכשיגיעו לאבני שיש לא יאמרו מים – מים, כי כתוב (תהלים קא' ז') "...דבר שקרים לא יכון לנגד עיני". אריה ליש שמות נרדפים לאריה, והכוונה בזה שהגיע לסוד המרכבה שאחד החיות שם הוא אריה. ועיש, בספר איוב, הוא צבר כוכבים. היינו, שגם את סוד המזלות הבין, עניני [אולי הכוונה לאלו שהוזכרו בספר יצירה]. תשורי – שזכית לראותם, אבל לעומת זאת, "ומי ישורך" – מי הוא שזוכה להכיר גדולתך? כמו שאמר רבי עקיבא "דייך שאני ובוראך מכירים גדולתך".

בר יוחאי בקודש הקודשים קו ירוק מחדש חדשים שבע שבתות סוד חמישים קשרת קשרי שין קשריך

גם קטע זה, מדבר על השגותיו בתורת הסוד: המושג קו ירוק הוא מושג בקבלה על התווה שאמור בבריאת העולם – ופירשו רז"ל (חגיגה י"ב א'): "תוהו – קו ירוק שמקיף את העולם כולו שממנו יוצא חושך". וכנראה מכוון, על סוד התורה שקדמה לבריאת העולם, וגם על סוד מעשה בראשית [חושך – כמצאיות, ולא רק העדר אור ככתוב (בראשית א' ב'): "...והחושך על פני תהום..."] – אולי מרמז, על המציאות שהיתה בתחילת הבריאה, וזה כמו החורים השחורים שקיימים בחלל, שהם כוכבים כל כך עצומים, שכח המשיכה שלהם, מושך את האור פנימה. וכך גם הייתה תחילת הבריאה לפני בריאת האור. שהחומר של השמים והארץ היה מרוכז במקום אחד, ולא היתה אפשרות לאור להופיע].

שבע שבתות סוד חמישים – הם שערי החכמה שהשיג, עד השער החמישים שגם למשה רבנו לא נתגלה. קשרת קשרי שין – השין הכפולה בתפילין שאחד בעל שלוש קוים והשני הוא בעל ארבע קוים, שיוצר צורת שין חקוקה הפוכה. הוא אחד מסודות הקבלה הגדולים שגם להם זכה רש"י. [אחד הדברים שמסמלים

לעילוי נשמת מִיִּשָׁה בן תַּמָּרָה ויצחק ת.נ.צ.ב.ה.

תרומות והקדשות: 052-718-9446, 058-325-8278

להערות והארות, לקבלת העלון במייל ולפלאפונים מושגחים ולתגובות: אש"ל - איגוד שומעי לקחו של רבינו

eeguds@gmail.com